

GOSINZEANA

REVISTA ILUSTRATĂ SAPTAMĂNALĂ

□

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Anul III. — Nr. 32.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
In străinătate 20 cor. □ Un exemplar 20 bani.

Orăștie, 17 August 1913.

Celebra actriță franceză, Isadora Duncan, cu copilașii săi, cari s'au îneecat în Sena.

AFIȘE GALBENE...

Lipite la fiecare colț de stradă din Orăștie și ivindu-ți-se mereu înaintea ochilor, afișele galbene de-acum poartă par'că ceva amenințator în ele...

O teamă de ceva necunoscut și primejdios cuprinde inima cetind în șirele lor mărunte admoniarea primarului și sfaturile lui îngrijorate în fața *colerei*, care a trecut de pe șesurile dela Ciatalgea și de prin văile Bulgariei și ale Sârbiei și a ajuns până dincoace de matca Dunării. Așadar vine și ea, cea mai urgisită și mai temută dintre boalele epidemice, vine și amenință să facă și între noi aceleași pustiiri, pe cari le-a făcut în jos de Dunăre timp aproape de-un an de zile întovărășită de focul de armă...

Potop din Sătmar până la Orșova și dela Orșova până'n Săcele, recoltă nimicită aproape pe toată linia, criză financiară de doi ani de zile, efecte rele de-ale anului economic trecut, — toate acestea nu ni-au umplut îndeajuns sufletul de grijă și de jale, ci ne mai amenință și ea, scheletul negru cu coasă sclipitoare în mâinile hâde și respingătoare...

Coleră! Ce sinistru și îngrozitor sună cuvântul acesta, când te gândești la zecile și sutele de morți, pe cari ea le seceră în ținuturile, în cari se încuibă. Microbii eiucid deopotrivă trupul plăpând al copilășului, ca și corpul greoiu și îmbătrânit al omului cărunț și nu cunoaște nici milă, nici ertare, nici rugămintă. Pe unde trece zurăind din oasele deșirate și lucindu-și în bătaia soarelui coasa sclipitoare, rămâne jale, rămâne durere, rămân pustii casele și piere vieța...

În alte țări se iau măsuri de pază în fața unei astfel de

primejdii și pe la graniță medicii pun sub carantină pe toți cei cari vreau să treacă hotarul. La noi nu se aude nimic de toate acestea... Medicii nostri din cercurile de graniță petrec pe la băile din streinătate și de aceea se zice, că la noi coleră nu-i și nu-i primejdie...

Noi știm însă, că este. Este de ani de zile acum, căci de ani de zile pe vremea asta își scoate la iveală capul și'ncepe să-și zuruie ciolanele. Dar la noi primejdia nu îngrozește, strigătul de durere nu stoarce compătimire și agonia plină de chinuri nu înduioșează. La noi fiindcă nu se sanează relele, nu sunt rele și fiindcă nu se ia în seamă strigătul după dreptate, nu-i nedreptate!...

La noi se pun pe ziduri afișe galbene lungi și înguste, tipărite prost și scrise într'o limbă pe care n'o pricep locuitorii și cu asta se crede, că s'a mântuit primejdia și s'a făcut totul. La noi se fac rapoarte, se aduc hotărâri, se pledează

Sublocotenentul Lăzărescu-Olteanu, care în campania din Bulgaria s'a îmbolnăvit și a murit. Lăzărescu-Olteanu a fost un dibaciu avocat și un fervent aderent al politicii naționaliste a dlui Iorga.

cu entuziasm fățurit și se aruncă nisip în ochii oamenilor, — ca să nu vadă lumina...

La noi se lipesc pe ziduri afișe galbene și nu-i nici o primejdie și nici o durere...

S. B.

Peneș Curcanul...

La masa de alături, un domn din țară gesticulă nervos, spunând tovarășului său, vădit emoționat:

— Nu pot să-ți spun... A fost o splendoare... Plângeam ca copiii și ne îmbrășișam nebuni... Stam la gară toată ziua și urlam din fundul plămânilor... Răgușisem de-a binele... Dar când au trecut feciorii dela Vaslui, nu mai știam pe ce lume eram... Vagoanele aveau inscripția, cu litere mari roșii, indicând direcția:

VASLUI — SOFIA

Ne-am năpusit asupra vagoanelor, cu lacrimile în ochi; femeile aruncau o ploaie de flori asupra dorobanților, pe cari îi îmbrășișam și-i sărutam într'un delir al entuziasmului... Și-atunci s'a petrecut o scenă, ce nu se poate descrie... Din vagonul ofițerilor se coboară un bătrân voinic, cu chipiul pe-o ureche, cu pieptul plin de decorații.

— Peneș Curcanul — îl prezintă un ofițer.

Și din mii de pepturi a izbucnit strigătul ca de uragan:

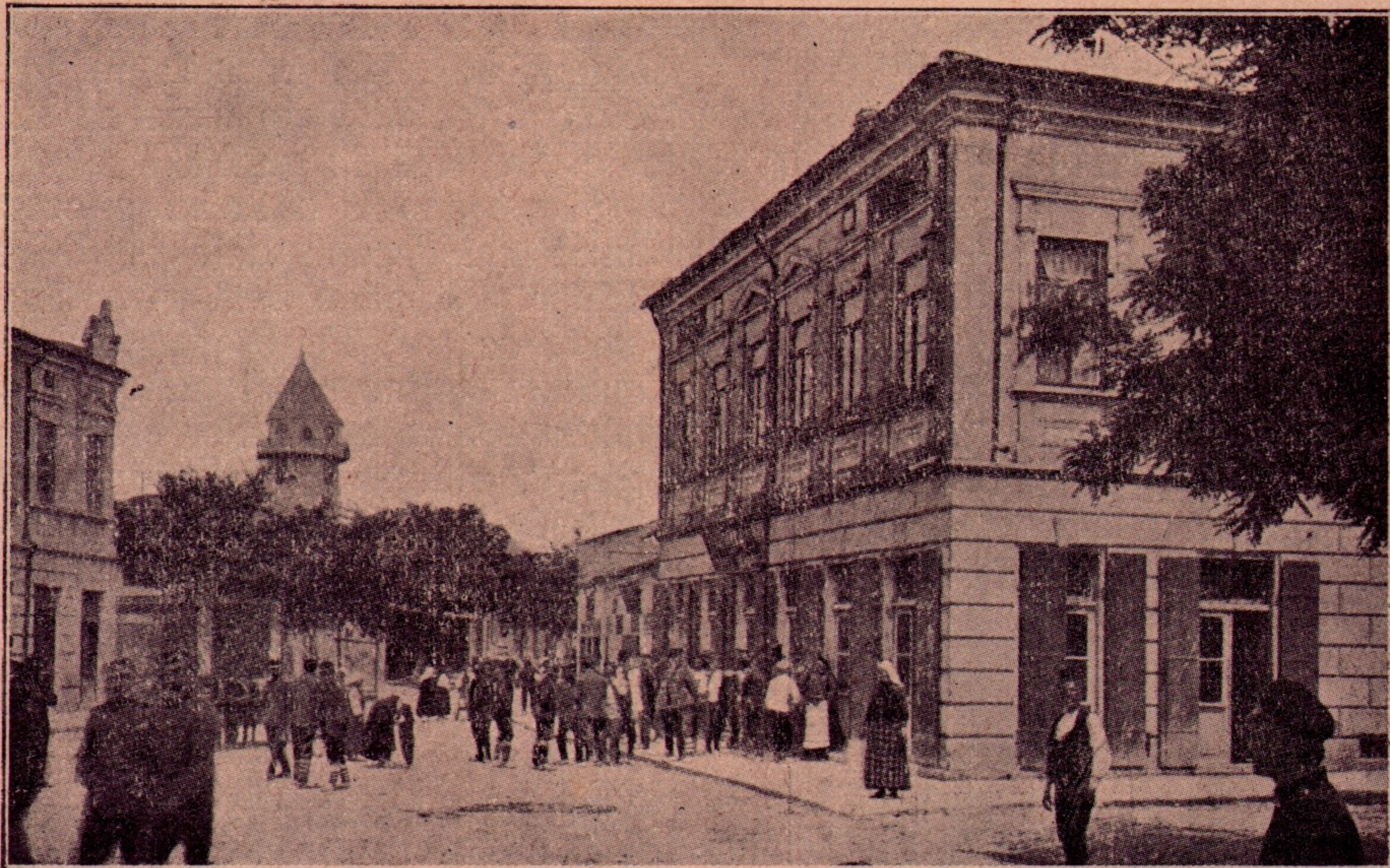
— Peneș Curcanul!

Lumea s'a repezit asupra bătrânului, ce avansase acum la rangul de căpitan, într'o clipă îl ridicară pe brațe, purtându-l în triumf; cucoanele își smulgeau florile dela piept și din păr, asvârlidu-le asupra eroului... El își flutură chipiul în mâna dreaptă, încercând să vorbească, dar ochii îi străluceau în lacrimi și vorba i se oprî în gât... Locomotiva dete semnalul de plecare; soldații se urcau în vagoane, dar valurile lumii agitate nu se mai potoleau. Câteva sute de oameni se puseră în calea locomotivei, agităndu-și brațele în aer:

— Mai stați... mai stați puțin!.

Nici nu știu când a plecat trenul... Eram zăpăciți de beția entuziasmului, tremurând din toate fibrele, în aerul rece al zorilor, uitând că de aproape o săptămână nu durmiserăm cum se cade, nici măcar odată...

VEDERI DIN SILISTRA

Centrul oraşului.

Judecătoria de pace.

Mahala turcească.

Un boactăr anunță trenul spre Arad și cei doi pasageri se pierd în mulțime.

* * *

Văd, în imaginația mea aprinsă, vagoane cu inscripția biruitoare, lumea înghesuindu-se în preajma vițeilor, ce pleacă să învingă sau să moară pentru țară... aud chiotul lor delirant... și-l văd pe Peneș Curcanul, agifându-și chipiul cu trei tresuri, încercând să spună ceva, sufocat de emoție...

Îmi vine, pe-o clipă, o pornire de avânt, să mă ridic de pe scaun și să sbier și eu din fundul plămânilor:

— Trăiască Peneș!

* * *

Dar, în aceeaș clipă, simțesc, cum mi se apasă pe umăr o mână streină, și un glas îmi șoptește cinic:

— Nu te eșofă cu entuziasmul, prietine! Ia seama, că domnul din țară a *adaos* ceva la povestea lui eroică. Ești tu *sigur*, dacă Peneș Curcanul mai trăește? Dacă a plecat la războiu? Și peste tot, dacă el a *trăit* vreodată?

Mă întorc enervat; nu văd pe nimeni.

Eră un glas din adâncul sufletului meu; un glas cinic, ce-mi sună de multeori în urechi, chiar în clipele celei mai curate emoții, calmându-mă și zădărniciindu-mi adese pornirile cele mai avântate.

De astădată glasul sună în pustiu; n'aveam chef de a-i ascultă povețele sarbede:

— Bine, mă, — încep eu cătrănit — pentru ce să nu mai trăiască Peneș Curcanul? În războiul din 77—78 să fi fost de douăzeci de ani. Câți ani sunt de atunci? Cetești tu jurnale? N-ai aflat, că o mulțime din veteranii războiului pentru independență s'au înrolat între cei ce plecau la luptă? Crezi tu că toată lumea e așa de jigărită și de tâmpită cum ești tu? A plecat, frate, fii incredintat că a plecat și se va înapoiă biruitor, se va înapoiă ca *general*, mă, măcar să plesnești de mânie, cu tot rânjetul tău cobitor!

Zici, că n'a trăit Peneș Curcanul? Dar nu l-ai cetit pe Alexandri! Nu știi, că la moartea poetului au venit nouă dorobanși din Vaslui și cu sergentul Peneș zece, și s'au postat în jurul catafalcului... A plâns lumea, mă, cu hohote — și tu îți bași joc ca un idiot ce ești...

* * *

Ministrul președinte T. Maiorescu și metropolitul-primat al României privesc plecarea soldaților români în Bulgaria.

— Nu te prea înfierbântă, prietene — rânji glasul cu batjocură. — Dorobanții, cari s'au prezentat la înmormântarea lui Alexandri erau — alții. Doar singur poetul a zis, că au căzut cu toții în luptă, afară de Peneș, care s'a întors acasă rănit, prăpădit, ca vai de capul lui... E o plăsmuire poetică și tu crezi — cu inteligența ta selectă! — în bazme scrise pentru copii... Nu înțelegi tu, că...

— Destul, — zbierai cu glas poruncitor, — să nu mai cutezi a-ți bate joc. Admit toate rezoanele tale de cinism ordinar. Peneș Curcanul n'a existat, dacă vrei. Atât mai prost pentru tine și pentru teoriile tale stupide. În cazul acesta e un simbol nemuritor, — o scânteie din creierul unui poet în clipa dumnezeiască a inspirației — și ca atare va trăi

veci de veci, într'o apoteoză de-a pururi strălucitoare. El e întruparea entuziasmului, al eroismului și al dragostii de țară. El nu va muri niciodată! Degeaba îți închizi ochii, el te întâmpină la tot pasul, de când ai trecut frontiera la Predeal, până jos la gurile Dunării, unde îi vezi statuia de bronz pe podul dela Cernavoda. El nu îmbătrânește, ca alți oameni de rând. E veșnic tânăr, înviind în mii și mii de forme din propria lui cenușă, ca paserea Phönix. E muncitorul harnic în vremuri de pace; soldatul îndârjit pe timp de luptă; soldatul, ce trece prin fum și prin ploaia de gloanțe, până să împlânte tricolorul pe reduta dușmanului. El e temelie țării, nădejdea de mai bine a unui neam, fără care orice neam e menit pierzaniei. Înțelegi tu, pârlitule, ce va să

zică nădejdea de mai bine a unui neam?

A murit Peneș — zici?

Dar n'ai auzit cum l-au slăvit oamenii în zilele trecute: nu înțelegi, cum numele lui trece cu sfințenie din gură în gură?

Și nu acum, că s'au strecurat numai trei decenii dela isprăvirea lui, dar și după o sută — și după o mie de ani, Peneș va plecă, în rândurile prime ale luptătorilor, și mulțimea îl va aclamă cu entuziasm delirant, ridicându-l pe umeri și purtându-l în tirumf. Eroi nu mor niciodată, mă, amintirea lor e tot mai strălucitoare din neam în neam...

Înțelesu-m'ai?

* * *

Celalalt făcù.

Scosei tabachera înfuriat... aprinsei o țigară și prin rotocoalele de fum, întrezăream iarăș mulțimea entuziastă, aclamând pe bătrânul erou, cu pletele cărunte, cu pieptul plin de decorații.

Petronius.

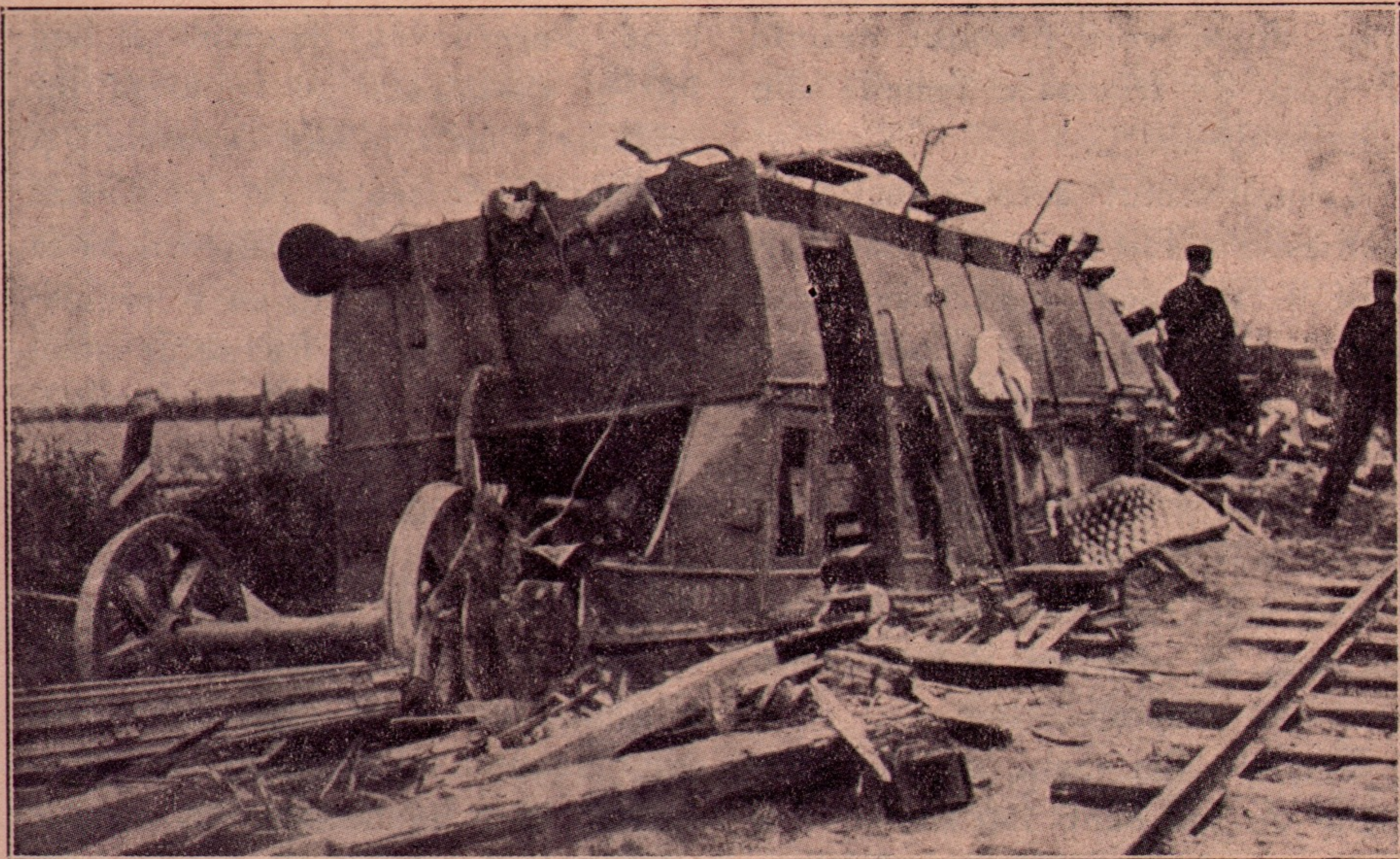
Răvaș de duminică

17/VIII 1913.

Dragă Li,

Când soldatul Miloie Nicolici din armata sârbească a fost întrebat, că de ce a lăsat să i se taie o bucată de piele de pe corp, ca să se planteze pe trupul căpitanului Radovan Radosavlievici — care fusese greu rănit și eră în primejdie să moară — el a răspuns: „De-un soldat simplu nu-i așa mare pagubă, ca de-un ofițer...”

Vorbele astea mi le-am însemnat cu creionul roșu în ziarul în care le-am cetit și cum frunzăresc acum prin el și le recetesc din nou, mă gândesc vrând nevrând la sufletul acestui Miloie Nicolici, care s'a arătat gata de așa jertfă mare pentru un superior al său. Ce suflet nobil, ce judecată aleasă are soldatul acesta, e într'adevăr de admirat și demn de toată lauda. În sufletul lui simplu de gregar a înflorit până la așa grad dragostea pentru căpitanul cu care a luptat în zeci de bătălii, că atunci, când acesta a fost rănit de moarte, el n'a mai ezitat o clipă, ca să-l scape, fie chiar și cu rizicul de-a-și pierde însuș vieața. Fapta aceasta alui Miloie Nicolici e caracteristica sufletelor alese și bune și tradează caracterul omului nu de toate zilele... Pentru un moment stai și te gândești: bine, dar ce cauze l'au de-

Nenorocirea de tren dela Bramminge, întâmplată mai în zilele trecute, a fost una dintre cele mai îngrozitoare nenorociri de tren, întâmplate în anii din urmă. Au murit 30 de persoane și o mulțime au fost greu răniți. Chipul nostru arată un vagon al trenului după nenorocire.

terminat pe omul acesta, ca să aducă așa o jertfă, când i s'au dat, de sigur, așa de puține dovezi despre iubirea adevărată și sinceră față de-aproapele, în viața asta. Dovezile de maritimie și generositate sunt doar așa de rare în viață, pe lângă toate îndemnurile zilnice ale profesorilor de morală și ale preoților vestitori ai învățăturilor Mântuitorului. În viața de azi nu se face altceva, decât se îndeamnă la fapte frumoase, iar în practică nime nu încearcă ca să pună ceva din cele ce se spun așa de frumos cu graiul și se aștern pe hârtie. Teoriile de morală sunt foarte splendide, foarte înălțătoare și foarte nobile, dar atunci, când se aplică, ele pierd par'că tot nimbul lor de nobleță, toată aureola splendoarei și din felul cum se traduc în fapte reiasă clar, că la aplicarea lor au lucrat motive mult mai puternice, decât cele ale moralei. Interese de viață, pe cari noi le numim mari — în realitate sunt foarte mici — încătușează doar așa de mult manifestările noastre sufletești, încât libera noastră determinare pentru un lucru oarecare e foarte iluzorică. Facem fapte frumoase de cele mai multeori nu pentru că sufletul nostru așa ne îndeamnă, ci pentru că în adâncul lui ne determină anumite interese, ca să le facem. Altruismul, de care vei fi auzit și mata adesea pomenindu-se, mie mi se pare un cuvânt, pe care-l folosesc numai oamenii fățarnici, căci aproape nici o faptă nobilă nu se face decât sub imboldul egoismului...

Și soldatul Miloie Nicolici cu toate acestea a arătat așa de frumos, că se pot face fapte bune și din curată iubire pentru de-aproa-

pele și din curat altruism. Ci astfel de oameni sunt așa de rari, că lumea și pe aceștia îi crede fățarnici și le pune faptele acestea în socoteala egoismului. Despre Miloie Nicolici se spune, că a lăsat să i se taie pielea, pe care au plantat-o medicii pe trupul căpitanului Rodasavlievici, ca să fie remarcat și honorat. Eu nu o cred asta, dar fapt e, că după jertfa ce a adus-o, a primit o mie de coroane dela ministrul de războiu și Ordul Carageorge, dela regele Sârbiei. ...Și pentru asta oamenii invidioși cearcă să-i tragă la îndoială altruismul nobil și frumos, de care a dat dovadă...

Crâmpetele aceste de gânduri sinistre însă, dragă Li, să nu te faci cumva să crezi, că lumea e așa de rea cum se pare. Ea nu e într'adevăr nici rea și nici bună. Undeva am cetit, că e așa cum ni-o închipuim noi și cum putem să ni-o închipuim. Răutatea și bunătatea ei sunt foarte relative și de-aceia eu cred în altruismul soldatului Miloie Nicolici și în curățenia jertfei ce a adus-o ei. Cred în aceasta, fiindcă

Aducerea prizonierilor bulgari în București.

Tip de frumseță din Brazilia.

simt în sufletul meu, că pentru anumite ființe, cari mi-s dragi și scumpe, cum îmi ești matală, aș fi și eu în stare să-mi pun în joc vieața, pe lângă toate, că e așa de frumos să vezi dimineața răsărind soarele și s'auzi în mijlocul pădurii freamătul frunzelor...

Radu Mărgean.

□ □ □

Frumseți americane...

În America-de-sud este un ziarist renumit, Ruben Dario, gazetar cu trup și suflet. Colaborator la toate ziarele și revistele americane, el rătăcește din oraș în oraș și e primit cu dragoste și cu însuflețire de toate redacțiile, pe la cari își face apariția. Nu de mult el a fost invitat din partea unei reviste americane, ca să scrie un articol despre femeile americane de sud și dânsul a promis, că subiectul acesta-i pe plac și-l va scrie. S-a anunțat articolul înainte, i s-a făcut reclamă și când a apărut, lumea a rămas foarte încântată și foarte mulțumită. Articolul a fost scris într'o limbă plină de poezie și de frumseță, cum numai în limba spaniolă se poate scrie, și au fost în el multe de toate, dar despre frumseța femeilor americane din sud abia câteva rânduri, la sfârșit, ca încheiere. „Acum las din mână condeiul — sfârșiă Ruben Dario — și dau la o parte cerneala neagră. Voiu căută o peană de diamant și cerneală de aur, căci numai astfel voiu fi în stare, ca să descriu toată frumseța femeilor noastre!.. Și numai când se va fi tocit și peana de diamant și și cerneala de aur,

numai atunci voiu fi putut descrie cât sunt de frumoase femeile din America-de-sud“...

Complimentul acesta poetic și bombastic a fost găsit de foarte nimerit și a plăcut mult, căci erau prin el laudate toate femeile din America-de-sud și ținute pe-opotrivă de frumoase toate...

Arătăm și noi în cadrul acestui articol trei tipuri de frumseță din statele americane de sud și recunoaștem, că ziaristul Ruben Dario are multă dreptate...

Femeile din toate statele americane de sud sunt într'adevăr frumoase și afară de aceasta și foarte bogate. La bogăție au ajuns așa, că în Argentina și în alte părți, nainte cu 25—30 de ani pământurile fiind foarte eftine, oamenii au cumpărat

Tip de frumseță din Uruguay.

din greu la ele, iar azi aceste pământuri fac averi enorme. Libere de griji materiale, femeile nu trăesc, decât bucuriilor și plăcerilor. Bărbații se îngrijesc de venite și ele le capătă de-a gata toate. Fiecare din ele are câte un animal predilect: vreun cățel, o pisică, un pony, un papagal și altele. Mai bine o dovdește aceasta câteun anunț, ce-l zărești prin ziarele americane, prin care se face cunoscut, că: se vinde un papagal inteligent, care vorbește în limba spaniolă, portugală și italiană.

Pe lângă toate plăcerile acestea specifice americane, femeile frumoase din America-de-sud mai au o plăcere mare, care întrece pe toate celelalte. E plăcerea lor de-a călători în Eu-

ropa. Pornesc cu duiumul și luni întregi desfătează cu frumseța lor orbitoare metropolele apusului și orașele mai de seamă. Averea imensă le permite, ca aceste călătorii să le întreprindă an de an, cu o regularitate rară... Astfel frumsețile americane de sud sunt niște frumseți — foarte costisitoare.

□ □ □

Din istoria luminilor.

Din cele mai străvechi vremuri a căutat omul să lupte împotriva întunerecului nopții. L-au silit la aceasta firea lui nedomolită, veșnic doritoare de mai mult, foarte ade-seori nevoia, ori altădată teama de necunoscut.

Cei dintâi luminători ai omului au fost, firește, pe lângă soare: crai al zilei, luna, stelele și licăririle scurte ale fulgerului. Cu vremea, când geniul lui ocrotitor, poreclit de legendă Prometheus, l-a învățat să stoarcă flacări din sinul naturei: aveă lumina pâlpaitoare a focului de găteje. Păreții umezi și reci ai celor dintâi locuințe omenești, peșterile scunde, în lumina acestui foc ș'au destăinuit ungherele. Abia târziu pe vremea Faraonilor Egiptului se ivesc celea dintâi lampe Istoria face pomenire de acest fel de unelte, dar nu se poate ști mai apropiat cum au putut să fie ele. Eroii „Iliadei“ și ai „Odisseei“ au întrebuițat facile, cari nu erau altceva decât așchii sau crengi înmuiate în oleu, ori în rășină de brad. Oleul de olive, în vechime eră un articol peste măsură de pre-

Tip de frumseță din Peru.

șios și foarte des întrebuințat, după cum este și astăzi în țările răsăritene. Eră indispensabil nu numai la gătitul mâncărilor, ci aproape în toate condițiile vieții. Luptătorii își ungeau trupul cu ulei, iar femeile, între altele, găteau dintr'ânsul opaițe.

Înmuiiau fire de in, de cânepă, sau de papură în acest oleu și aveau material de luminat. Romanii au mers mai departe c'un pas: au folosit ceara de stup, pe care o turnau în fire de trestie, în cari introduceau fitile de cânepă sau de măduvă. Dela dânșii își au deci originea luminile noastre de astăzi. Mai mare preț puneau însă și Romanii pe opaițele cu oleu. Acestea erau făcute din pământ, din bronz, sau chiar din sticlă. Cele mai dese erau cele cu fitil, dar să întrebuințau și cu două sau mai multe fitile. Uneori chiar cu 12. Lângă morți și în temple se aplicau des aceste felinare. Dintre Greci, Atenienii aranjau în onoarea zeilor serbări cu jocuri de facle. Chiar și în curtea împăratului Constantin cel mare erau încă în uz astfel de jocuri. Ne putem închipui cât scrum făceau opaițele. Sclavii, atât la Greci cât și la Romani, zilnic spălau păreții caselor de fum. Cele dintâi lampe atârnatore le-au întrebuințat creștinii în catacombe. Dânșii au aplicat la aceste opaițe mai întâi săul. În biserici până astăzi se întrebuințează lumini de său. Cele dintâi lumini vărsate în forma de astăzi, datează de prin veacul XII. Din acest veac au început negustorii să-și fină prăvăliile deschise și câteva ceasuri din seară, ceea ce mai înainte nu se obicinuiă.

În curtea unui prinț german din evul mediu se ardeau cu prilejul festivităților câte 14.000 bucăți lumini de o ocazie. Industria luminilor e foarte dezvoltată și astăzi. Se pun în circulație lumini de-o mare fineță, din stearin, parafină și alte materii similare. Luminatul a înaintat grozav dela data folosirii petrolului. La anul 1789 a fost inventată sticla de lampă, coșul care împedea dezvoltarea fumului și ferește

flacăra de curenți. De atunci lampile au ajuns la o mare perfecțiune. Cine dintre noi a putut să se plângă că-l înădușă la scris sau la cetit scrumul și mirosul greu al luminilor de său, ca de pildă foarte harnicii călugări din Mănăstirea Blajului din vremea vlădicului Bob?

Gazul și electrica sunt o nouă etapă în lupta pe care o poartă omenirea în contra întunecului, cea mai strălucită și mai apropiată de desăvârșire.

A. L.

RÂNDURI MĂRUNTE

Serbările Asociațiunii. În anul acesta marile festivități ale Asociațiunii se vor ține în zilele de 13, 14, 15 și 16 Septembrie st. n. în Orăștie. Din prilejul acesta societatea românească se pregătește din greu, ca să poată primi oaspeții ce vor sosi la serbări, cu un concert ales, apoi cu interesante expoziții de ale meseriașilor, de-a „Atelierului de țesături și cusături” și altele. Nădăjduim, că Orăștienii vor putea produce lucruri, cari să le menție și pe mai departe renumele, de care se bucură în toate părțile.

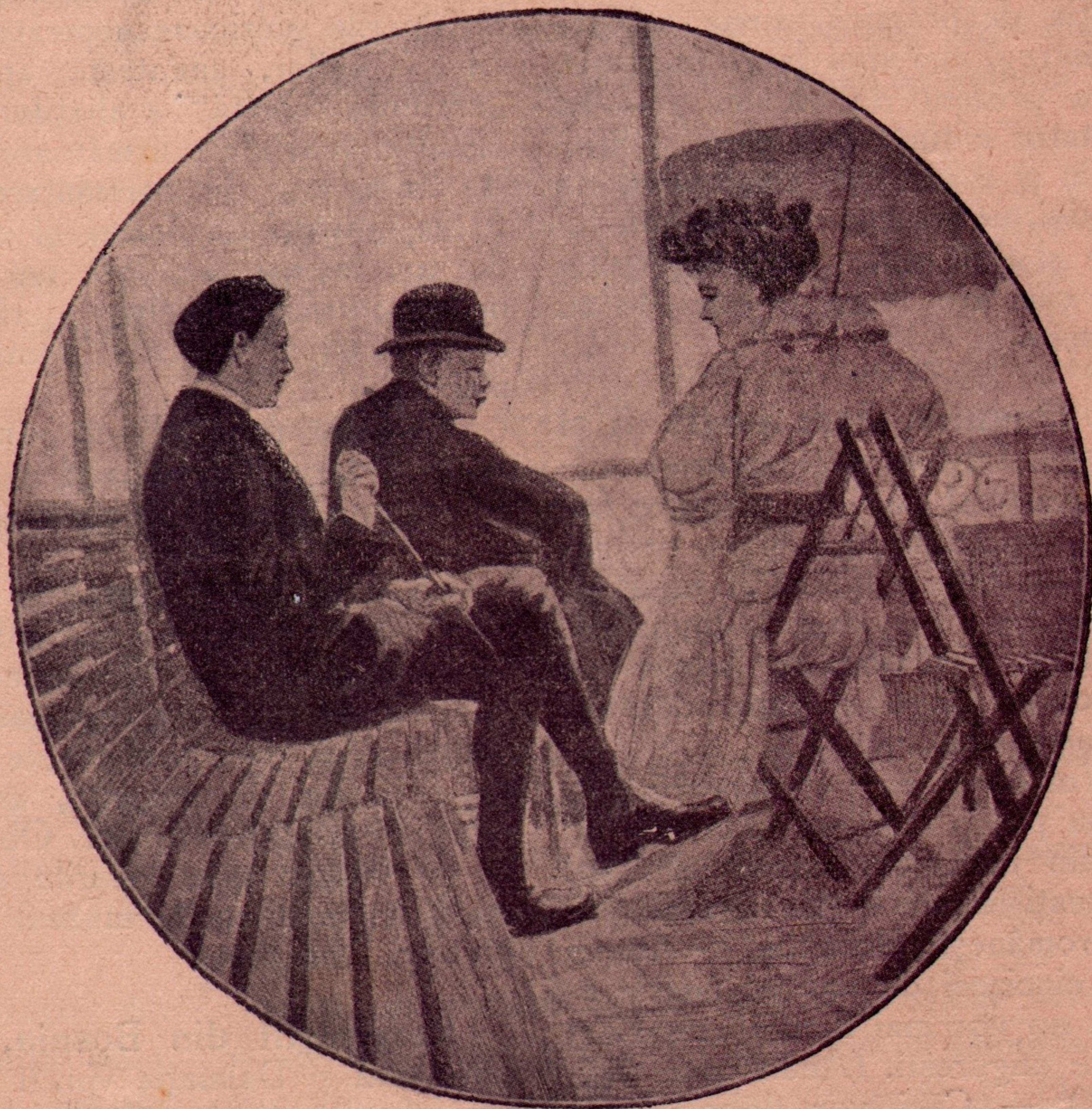
*

O invenție genială, care va pune capăt războiului. Din Franța sosesc vești despre o ciudată invenție a unui inginer italian cu numele *Ulivi*, care dovedindu-se adevărată, va pune capăt războaielor în viitor...

Inginerul italian a inventat afirmative un modru cum să se aprindă dela 20 kilometri depărtare praful de pușcă din magazine și de prin locurile închise, fără sârmă, fără alte mijloace, decât cu ajutorul unor raze de soare, pe cari el le poate proiecta oricât de departe. În zilele trecute *Ulivi* a făcut strălucite probe cu invenția sa în fața a câtorva trimiși de-ai ministerului de războiu francez și probele au reușit splendid. Din depărtare de 20 kilometri el a aprins praful de pușcă de pe câteva vapoare puse anume la distanța aceasta enormă și le-a aruncat pe toate în aer. După aceea tot asemenea a aprins cu ajutorul aparatului său praful din niște butoaie, care erau ascunse la aceeași depărtare...

Când vestea aceasta a sosit la Paris, ziarele au scos ediții speciale, amintind despre invenția lui *Ulivi*, ca despre cea mai mare invenție omenescă.

„Invenția senzațională a inginerului *Ulivi* — scria o gazetă de bulevard — face imposibilă orice acțiune de războiu pentru viitor. In-

Ea: Aș vrea să știu la ce te gândești, când privești marea.
El: La tine. Știi, găsesc, că e tot așa de... lesne schimbăcioasă.

venția e cumpărată de guvernul francez și nădăjduim, că înainte de-a se încheia pacea universală, vom avea totuși prilej, ca să aprindem întreg praful de pușcă al vecinilor nostri dela hotarele Lotaringiei“.

Urmările acestei invenții, dacă se va confirma, vor fi într'adevăr de neînchipuit. La caz, că o armată se apropie de hotarul unei țări, de aci la depărtare de 20 kilometri i se poate aprinde întreg praful de pușcă și astfel războiul se eschide de sine, căci fără de gloanțe și praf el nu se poate închipui. Deci, ca tehnică, în viitor războiul va fi utopie...

Dar până când toate statele se ajungă la foloasele acestea ale invenției lui Ulivi, se poate ușor întâmpla, ca Franța și aliatele sale să încerce un mare războiu împotriva triplei-alianțe, ca înainte de a impune pacea universală, să croiască după placul lor hotarele. Războiul acesta ar fi îngrozitor pentru tripla alianță și ea ar perde foarte mulți oameni, căci nu s'ar putea apăra cu nimic împotriva dușmanului...

Invenția lui Ulivi a fost cumpărată de statul francez, după ce Italia, căreia i-o recomandase, a refuzat s'o cumpere, pentru suma de 300.000 lire. Atunci a făcut ofertă Franței și aceasta a înțeles îndată importanța ei. I-a dat lui Ulivi un avans de 2 milioane și jumătate franci, drept aceea, și i-a promis, că dovedindu-se invenția de practică, suma aceasta o va întregi mai apoi la 10 milioane.

De prezent de altcum genialul inventator e ținut sub pază polițienească, și e urmărit la tot pasul de detectivi, ca nu cumva să vândă invenția și altui stat. Franța îl păzește bine, căci are mare nevoie de el, pe semne.

*

O tânguire, care poate fi și dreaptă. Într'un ziar unguresc cetim un articol plin de tânguire împotriva societății maghiare de navigațiune, care a tipărit și spus pe la băile Erculane a fișe în limba românească. Articolul se încheie cu următoarea tânguire, care poate să fie foarte adevărată:

„Voi bănci mari și întreprinderi, cari nu puteți distinge interesele de stat din interesele comerciale, voi continuați numai! (Cu lipitul afișelor românești. Nota Red.) — Atunci peste cincizeci de ani pe afișele acestea nu vor mai fi nici cele cinci cuvinte ungurești. (Acum erau bag-seamă.) — Căci vor doborî până atunci valahii tabla comemorativă de pe stâncă și nici pe hârtie nu

va mai fi atunci pământ unguresc stâncă aceea, din pasul Cazan, ci pământ românesc, țară românească!“

*

Pentru mișcarea teatrală. Harnicul secretar al „Fondului de teatru român“, domnul Dr. Horia P. Petrescu, a scos și în broșură conferința sa interesantă despre mișcarea noastră teatrală și zbuciumul sufletesc al intelectualilor dela noi, pe care a ținut-o în Lugoj și Caransebeș în 5 și 6 Iulie a. c.

Conferința dlui Dr. Horia P. Petrescu scrisă într'un stil literar pe înțelesul tuturor, fixează o mulțime de momente din mișcarea teatrală dela noi și chiar ca lectură se cetește cu drag și cu mult interes.

*

Ordinul de zi al țarului Ferdinand. Pacea dela București puse capăt războiului din Balcani și făcu să se sfârșească o luptă, care în vremea din urmă degenerase în adevărat măcel. Armatele bulgare, sârbești, grecești și muntenegrene vor demobiliza și în câteva zile soldații vor putea să se reîntoarcă pe la căminurile lor părăsite și pustii și să înceapă mizeriile unei vieți casnice, care va trebui de-acu din nou creată...

Din ordinele de zi ale regilor din Balcani, cu care ei ordonează demobilizarea, cel mai duios e al țarului Ferdinand din Bulgaria. La început el aduce aminte soldaților de învingerile glorioase secerate împotriva Turcilor, amintește apoi de „credința călcată“ a aliaților și încheie cu cuvintele următoare, pline de duioșie și de amenințare totodată: „Ștorși de puteri și osteniți, dar nu învinși, am fost nevoiți să ne împăturăm drapelele glorioase și să le punem în cute pentru zile mai bune“...

Sărmana pace! Dacă gândul acesta al țarului Ferdinand e sincer, nu va dură nici ea o vecinicie.

*

Săpături arheologice în Bihor. Prin Bihor se fac de prezent săpături arheologice de un anumit Dr. Iuliu Kormos, geolog reg. care afirmative ar fi date prin părțile săpate de rămășițe de mamuth, animalul uriaș al epocii preistorice. Obiectele ce se găsesc prin locurile săpate, vor fi transportate în muzeul geologic din Budapesta.

*

Rezerviștii din Bosnia, Herțegovina și Dalmația vor fi cât de curând liberați și se vor putea reîntoarce pe la familiile lor, după ce aproape un an de zile au fost ținuți

departe de ele. Deocamdată — cum se spune — nu toți cei chemați vor fi liberați, ci numai un număr mai mare. După ce în Balcani însă se vor fi liniștit toate și armatele poarelor de-aici vor fi demobilizate și ele, vor fi liberați și rezerviștii nostri toți, și în Bosnia, Herțegovina și Dalmația va rămâne numai contingentul regulat de armată.

*

Primarul Budapestei a murit. Jidanul Francisc Heltai, care numai de curând fusese numit primar al Budapestei, a murit duminică sara la nouă ore. Heltai a făcut o carieră frumoasă în viață, ca mulți ovrei de altcum, și dedicându-se jurnalistică, a câștigat o mulțime de prietini cu putere, cu ajutorul cărora a urcat și el mereu înspre cele mai înalte oficii. Prietini cu oamenii politici unguri de seamă, a ajuns deputat, acum mai nou primar al capitalei și membru în casa magnaților. E de remarcat, că a fost cel dintâi angajat al capitalei — ca director al fabricii de gaz — care a avut salar anual de aproape 100.000 coroane.

*

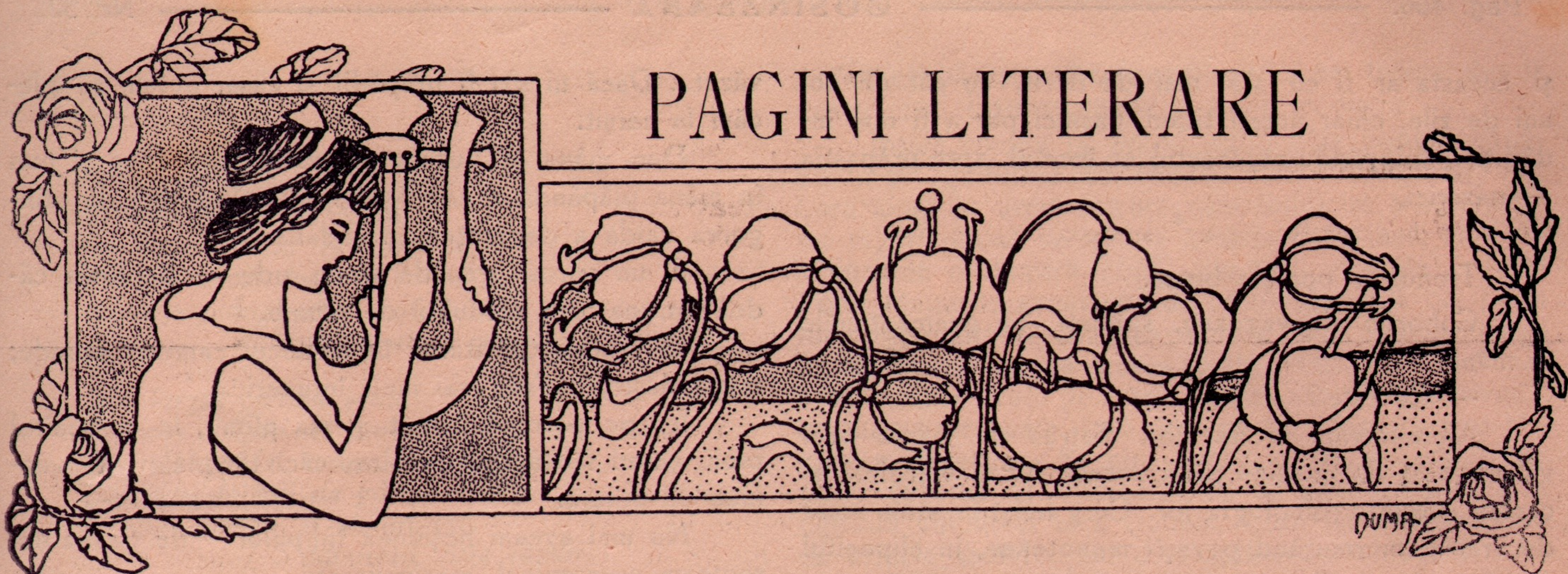
Fabrică de cerșitori. Jandarmeriei din Dobrițin i-a bătut la ochi, că la ultimul târg de țară de-aici sunt foarte mulți cerșitori streini cari mai nainte nu se văzuseră niciodată pe aici. S-a pus drept aceea și le-a luat un interogatoriu, din care a aflat apoi, că erau toți angajați ai unei întreprinderi jidovești din Budapesta, care-i trimetea pe la toate târgurile să cerșească și în schimb îi ținea cu mâncare și haine.

*

Despre „Misterul Poetului“, splendidul roman al scriitorului italian A. Fogazzaro, care a apărut în traducerea poetică a dlui D. Tomescu, în editura „Librăriei Naționale“ S. Bornemisa din Orăștie, scrie o foarte frumoasă dare de seamă în „Românul“ secretarul literar al „Fondului de teatru“, dl Dr. Horia P. Petrescu, din care reținem următoarea apreciere foarte reușită:

„Nu-l recomand oricărui cetitor, dupăcum n'am dat romanul „Mary“ de Björnson tuturoră în mână. Numai inimi curate să-l citească romanul „Misterul Poetului“, numai inimi cari pricep ce va să zică izbucnirile tainice ale inimei omenești și senzațiile — abia perceptibile pentru aceia, cari au piele sufletească de — crocodil“.

PE MURĂȘ ÎN SUS...

— ELEGIE —

AL. CIURA

Acceleratul aleargă în goană mai potolită... micșorându-și viteza, în răstâmpuri. Pasagerii privesc impasibili prin geam, în vreme ce ploaia își cerne picurii ei reci și mărunți.

Dela o vreme ți se pare, că trenul s'a oprit, într'un noian de neguri lăptoase, ce par a sugrumă lumea întreagă.

Ai senzația, că plutești undeva, în largul oceanului, înfuriat, în vreme ce te-ai refugiat în cabină și privești cu groază la tumultul tot mai dușmănos al talazurilor. Dela o vreme nu mai deslușești nimic; îți întorci privirea, dar vuetul de perzanie al valurilor te urmărește, înfigându-ți-se în timpană, ca un piron de oțel.

Așa e și acum.

Plescăitul dușmănos al picurilor de ploaie pare a fi conținut; o bură ușoară împăingenește geamurile vagonului, ca pentru a-ți ascunde *mizeria*, prin care treci cu ochii închiși, bănuindu-o abia din jurnalele, peste cari ai trecut cu ochii, câteva clipe.

Ah, ploaia asta mărunță și rece — ploaia ce nu mai contenește de luni, nimicind toată munca de un an a bieților oameni și înfigându-ți-se în creier și în inimă, cu săgețile ei subțiri de argint.

Așa a trebuit să ploaie pe vremea potopului. Încet-încet, dar fără întrerupere, până ce apele revărsate au acoperit totul și s'au ridicat și peste culmile cele mai înalte!

O furtună ce se descarcă năprasnic, o rupere de nori, e opera câtorva clipe. Ea vine și trece, lăsând în urma ei ruine, dar cel puțin știi, că ai scăpat, pentru o bună bucată de timp, de urgia ei.

E un dușman temut și puternic; isprăvește din câteva lovituri grele de spadă, dar pe urmă se duce și te lasă în pace, ca și când s'ar rușina de ce a săvârșit.

Dar ploaia asta mărunță, ce se cerne pe apucate, ca privirea piezișă a unui dușman laș, e de mii de ori

mai primejdioasă, căci nu te lovește deodată, ci te subșapă încet-încet, luându-te cu buna, până îți face vânt pe gârlă la vale!..

Ea are nestrămutatul obicei de a-ți ascunde soarele, de a învălui lumea în valuri de neguri, ca să te îngenuncheze și mai mult, lăsându-te în nesiguranța celui ce dibuește în întuneric.

* * *

Ies la geam și încerc să-l șterg cu batista.

Nu reușesc decât în parte. Cum geamul e dublu, nu pot șterge decât o parte, iar cealaltă rămâne aburită, strătăiată de picături, ce se preling ca niște lacrimi, lunecând la vale...

Soarele se întrevește abia, ca un disc de un portocaliu șters, de sub perdeaua cea grozavă a norilor. Așa îl va fi văzut imaginația lui Camille Flammarion în romanul „Sfârșitul lumii“, sau Lord Byron în poemul său bizar, ce descrie întâlnirea celor din urmă doi oameni îndușmăniți, în preajma altarului cu cel din urmă loc de jertfă.

Și așa îl vor revedea, după atâtea mii și mii de ani, generațiile viitoare, când soarele își va fi pierdut căldura — și scoarța pământului se va fi întărit și se va fi răcit cu totul, ca aceea a luni.

Nu sunt și zilele aceste de potop și dezastre, zilele aceste cu soare posomorât și lugubru — un memento cataclismului, ce tot va urma odată, prin cine știe ce mânie lentă a elementelor, ce par, în vremile din urmă, a se pregăti tot mai mult să se încaiere într'o luptă de moarte?

Lupta va lua proporțiile uriașe ale ciocnirii dintre Titani și Joie.

Nu trece oare și planeta noastră nenorocită prin un cataclism de acest fel?

Domnul Todică, savantul meu ptielin astronom — pe românește: șolomonar — ar fi cel mai competent, să se declare.

Să se declare și să-și ridice protestul autoritar, cu atât mai vârtos, că în lupta pornită împotriva lui Joie (*Iupiter pluvius*), Helios (Soarele) și Oceanos (Marea) nu au luat parte.

Afacerea s'ar putea aranjă deci, pe cale pașnică,

și aceasta ar fi cu atât mai de dorit, cu cât de doi ani de zile, chiar acești titani pașnici par a fi mai îndârjiți, împingându-ne, încetul cu încetul, spre prăpastia — mizeriei.

* * *

Trenul se oprește brusc.

Coborîm din vagoane, speriați, cu geamantanele în mână.

— Ce este?

Ajunseserăm la un pod distrus de mânia unei vâlcele atât de pașnice până acum. Au și vâlcelele aceste mărunte psihologia lor. Curg liniștite atâta amar de vreme, murmurând povești monotone, în clipocitul undelor sărace. O mânie adâncă clocotește însă în adâncul lor; e *vanitatea* femeiască, ce le roade necontenit, dându-le zor, de-a ieși la iveală, impunându-și, măcar în răstimpuri, puterea lor problematică... Și atunci nu mai cunosc nici o limită: nămolesc ogoarele, se năpustesc asupra colibelor sărace, ce se adăpostiseră pe țărnelor lor pașnic, răscolesc lumea în puterea nopții, și pornesc apoi triumfătoare, încărcate de trofee, spre fluviul-stăpân. Ele rostogolesc, în valurile lor tulburi, sălcii bătrâne, bârne, căpițe de fân, coperișe de stuh, stârvuri de animale, și câte un leagăn pribeag, al cărui stăpân și-a închis ochii pentru totdeauna, înainte de a fi avut prilejul, să-i deschidă măcar de-a binele, ca să contemple și el cât de frumoasă e *totuș* această vale a plângerilor!

* * *

Trecem peste o punte de scânduri, ce se mlădie sub pasul trecătorilor, în vreme ce apele clocotesc și mugesc, în adâncuri.

Ploaia începe a se întezi; bălăbănim în băltoace, de cari nu ne mai ferim dela o vreme: suntem plini de noroi, până la glesne!

După o cursă de jumătate de oră prin noroi, ne oprim la o gară de a doua mână, unde ne așteaptă un alt tren, ce aveă să ne ducă mai departe.

Când? Când vom scăpa din acest iad, ale cărui chinuri Dante uitase să le înregistreze în nemuritoarea lui operă? Soneria electrică sbârnaie de-asupra cancelariei șefului de gară, ca un țărăit de grier... Se așteptă încă un tren — cine știe, dacă va răsbate până aici ca să plecăm împreună.

În restaurant — să-i zicem restaurant — pasagerii se înghesuiau, ca sardelele într'o cutie de tinichea.

Într'un ungher, alături de scaunul ce-l luasem, după un asalt în toată rânduiala, — o țarancă, se tânguia, adăpostindu-și odrasla bălană, la sinul ei scăzut.

Întru în vorbă.

— Ferească Dumnezeu, domnișorule, că n'am mai pomenit așa potop... Nici oamenii cei mai bătrâni nu-și aduc aminte de așa un prăpăd... Am fugit de acasă, în puterea nopții, așa cum ne vezi... Bărbatul a rămas pe coperiș, să mai mântue ce poate... și nu l-am mai

văzut... Dacă ni s'o fi prăpădit și casa, putem să plecăm la cerșit.

Duc mâna în buzunarul vestii, scot ceva și pun în mâna plăpândă a copilășului, înfiorându-mă de atingerea caldă a degetuțelor trandafirii...

E un miros greu de straie ude — și ploaia cădea întruna, din văzduhul de plumb.

O lampă, ce atârnă în mijlocul camerei scunde, răspândește, par'că, mai mult întuneric...

Ies pe peronul îngust și mă plimb, în plescăitul ploii, ce-mi făceă așa de bine, căci tâmplele îmi svâcniau cu putere.

Nu mai aveam noțiunea timpului — de geaba îmi scoteam ceasornicul, mașinalicește.

Într'un târziu — cine știe când — locomotiva de modă veche, a scos un țipet de sirenă și pasagerii ne-am îmbulzit cu toții în cele câteva vagoane, căci trenul așteptat nu puteă să mai răzbată până la noi.

Nu eră chip să te strecuri în vr'un compartiment.

Îmi pun geamantanul pe treptele, ce duc în turnul de veghe al frânarului — și mă postez la geam.

Luna se ridică, cu sfială, după creasta unei păduri, ca și când i-ar fi fost rușine de perspectiva, în care aveă să se oglindească. Acum nu mai aveam nici noțiunea spațiului. Cât vedeai cu ochii o imenzitate de apă se întindeă stăpânitoare, din care abia ieșia la iveală vârful posomorât al cucuruzelor, câte o căpiță cu vârful pleoștit — încolo valuri de ape tulburi, ce se scaldau, cu obrăznicie, în lumina clară a lunei...

* * *

Sub valurile aceste tulburi, răsfățate de revărsa-luminoaselor raze de lună, se ascunde munca de un an de zile a bieților oameni, nădejtile plugarilor harnici, cari au muncit din zorii zilei până târziu în amurg, ca se samene glia părințească.

Și ce vor seceră ei?

Cu ce se vor hrăni ei, în zilele grele ale toamnei, ce se apropie încruntată; cu ce se vor hrăni ei și cu ce ne vom hrăni noi cei dela orașe, cari — în urma urmei — tot pe urmele lor ne hrănim?

Ei au muncit din greu, au aruncat sămânța roditoare, dar roadele vor întârziă și de astădată.

Și vor seceră — cu noi alături — sărăcie și lipsuri, dacă lumea nu-și va luă seama, de cu bună vreme, scăpându-i din ghiarele foamei — Maestatea Sa Foamea — ce bate la ușă, cu rânjetul ei de fiară!

Luna se scaldă în valurile tulburi — și mi se pare, că trec prin valea subpământeană a Cocyt-ului, Valea Plângerii...

Citiți splendidul roman „Misterul poetului“ de Antonio Fogazzaro.
Editura: „Librăriei S. Bornemisa“,
Orăștie. — Prețul 2 coroane, franco.

Noapte

*În umbră dulce, pe 'nserat,
Se 'mbracă valea toată.
La moara tristă de sub mal
Trudita roată doarme 'n val...
Departe plânge-abia 'ngânat
Un cântec de caval.*

*Din largul cerului senin
Se cern sclipiri de aur,
Se 'nchiagă 'n zvonul din păduri
Șoptirile de mii de guri...
Grăbite umbre 'n stoluri vin
S'adoarmă 'ntre răsuri.*

*Din taina negrei adâncimi
Vin stelele mărunte,
Pe rând clipesc tremurător,
Cuprinse ca de-un tainic dor,
Răsar sfioase 'n înălțimi,
Ș-apoi s'ascund și mor.*

*Și 'n vale satul potolit
De zbuciumul vieții
S'ascunde 'n umbra de grădini.
S'a stâns lumina la vecini,
Doar gândul meu neadormit
Pribeag e prin streini.*

I. N. PÂRVULESCU

LA MORMÂNTUL SOȚULUI

N. PĂCURARU

După o lipsă de trei ani, Lora Damian se întoarse în București. În acest restimp, nu mai călcuse o singură dată pragul casei unde se petrecuse înfiorătoarea dramă. Călătorise mereu în streinătate, strămutându-se din oraș în oraș, fără a găsi nicăiri liniștea și pacea pe care le căutase pretutindeni. Încordarea continuă a nervilor obosind-o cu timpul peste măsură, îi sleise puterile; un fel de amorțeală îi îngreuiase gândurile și-i astâmpărase par'că liniștea. Simțea, după atâta zbucium, o nevoe neînduplecată de odihnă. Și totuși, după o trecere de atâția ani, o emoție adâncă o cuprinse în clipa când trecu pragul casei, pe care-o părăsise în prada celei mai cumplite desnădejdi. Casa din strada Icoanei, singuratecă, în fundul curții, ascunsă în parte de castanii cari o înconjurau, îi făcea, pe ulița pustie, impresia unei mănăstiri. Emoția fu și mai puternică când Lora, din coridorul plin de lumină, pătrunse în salonașul atâta timp închis, într'o atmosferă încărcată de ceva învechit și veșted.

Când intră în camera ei de culcare, unde storiile erau pe jumătate coborâte și o slabă lumină se strecură prin ferești, Lora rămase un moment ținută în dreptul ușii; camera era tot așa cum o lăsase în ceasul plecării; nici o mobilă nu era schimbată dela locul ei; lampa stătea pregătită pe măsută, gata să fie aprinsă. Trecuseră trei ani și totuși par'că era eri,

par'că eri părăsise Bucureștii, par'că eri fusese dus la groapă Jorj Damian, soțul ei, ucis în duel...

Întâia emoție se potoli puțin câte puțin. Stăpânindu-și zguduirea sufletească din cele dintâi zile, Lora simți în urmă o oare care îndulcire a suferințelor ei; își dădea seamă că tristețea neînvinsă, care nu o părăseă o singură clipă, era mai ușor de îndurat decât chinurile groaznice de odinioară. Era cel puțin mai resemnată și din cumpănirea stării sale sufletești de acum trei ani cu starea ei de astăzi, putea să măsoare lungul drum pe care-l străbătuse și să întrevadă, într'un viitor poate încă îndepărtat, dar sigur, o alinare a durerilor. Și cine știe? odată cu părul alb, putea să vină și uitarea... Ori de câte ori privea în oglindă chipul ei încă frumos, Lora își dădea seama de urmele ascunse dar distrugătoare ale durerii; talia era tot așa mlădioasă, brațele și umerii aveau încă forma lor sculpturală, dar ochii ei negri, odinioară atât de aprinși, nu mai păstrase din vioiciunea lor scânteietoare decât o palidă licărire, ca a unor candelule ce se sting... Nu, Lora nu mai putea să stârnească în jurul ei, ca în primul an al căsătoriei murmurul de admirație, care o făcea să roșească de mândrie la Nizza, când auzea șoptindu-se ori pe unde trecea: „E frumoasă Româncă“. Și Lora, pieptănându-și părul ei negru ondulat, număra în fiecare dimineață pe tâmpale, firele argintii din ce în ce mai număroase.

Timpul își îndeplinea opera, încetul cu încetul. Peste câteva săptămâni Lora putea să intre în camera unde murise bărbatul ei, fără ca amintirea crudă să-i sfășie inima, fără ca mintea-i să rămână pironită ore întregi la vederea vreunui lucru care-i reînvia amănunțit trecutul. Cu toată turburarea, o ceață par'că începea să se întindă peste acest trecut, ca abureala care se lățește toamna pe geamuri, nelăsând ochiului se întrevadă afară decât forme nedesluite.

Noaptea însă îi erau uneori nesuferite; din când în când, în camera de culcare unde lampa ardea totdeauna până în ziuă și unde așteptă înzadar ore întregi să-i vină somnul, i se înfățișă deodată și când se așteptă mai puțin, scena sângeroasă pe care o revedea în amănuntele ei.

Era în ziua de 30 Octobrie: o dimineață rece, ploioasă și posomorâtă. În ajun Jorj îi făcuse o scenă îngrozitoare, în urma scrisorii de întâlnire pe care o surprinsese: aflase totul, relațiile ei cu Victor Strescu, căpitanul de roșiori, viața ei de minciună și înșelăciune, timp de un an și mai bine. Nici o tăgăduire nu mai era cu putință; Jorj avea în mâni dovada, scrisoarea Lorei către căpitan. Scrisul ei era limpede ca lumina zilei: în cuvinte de foc, Lora hotărâ căpitanului o întâlnire pentru a doua zi.

Înspăimântată, încremenită, nu putu să spună un cuvânt; tremurând, palidă ca o moartă, nu avu decât puterea să se retragă până în camera ei, unde servitoarea o găsi leșinată, cu mâinile încleștate, cu brațele înțepenite.

Când se deșteptă din somnul adânc, câteva ore, Lola rămase pe gânduri fără a-și da bine seama de cele ce se întâmplaseră. Resimțea în tot trupul o covârșitoare osteneală, în minte o adâncă rătăcire. Deodată, ca un fulger, realitatea i se înfățișă în toată cruzimea ei.

Se sculă repede și voi să părăsească camera.

Erau tocmai zece ore. Un zgomot neobicinuit se auzi afară: o trăsură venind în goana cailor se opri dinaintea casei și doi oameni coborau cu greutate pe Jorj, a cărui față era galbenă ca ceara, pe Jorj ale cărui haine erau pline de sânge. Dintr'o altă trăsură alți doi săriră și cu mare băgare de seamă duseră pe muribund în camera de culcare.

Jorj era rănit de moarte; spada lui Victor îi străpunsese plămânil.

Duelul nu putuse fi înlăturat. Victor așteptase în stradă scrisoarea de întâlnire a Lorei, surprinsă de soțul ei... provocarea, duelul, urmară repede și fatal...

Jorj fusese întins pe o canapea; tot corpul îi era scuturat de friguri groaznice...

„Mi-e frig... mi-e frig...” murmură el din când în când, pe când doctorul prin unele gesturi firești dădea a înțelege că ori ce încercare de-al scăpa era zadarnică.

Lora, înspăimântată, aproape nebună de groază și de durere, stătea incremenită în ușe. Fără să fi întrebat pe nimeni, fără să fi cerut vreo lămurire, înțelese totul, văzuse totul. În fața ei avea acum toată grozăvia; i se părea că o prăpastie se deschide sub picioare. Printr'o mișcare involuntară, întinse mâinile ca într'o rugăciune spre Jorj.

„Piei de dinaintea mea, nelegiuito!... tu m'ai ucis... tu m'ai ucis...” îi spuse Jorj, uitându-se la dânsa cu o căutătură plină de ură sălbatecă...

Și astfel, uneori ciasuri întregi Lora era muncită de această vedenie, care-i turbură adeseori nopțile și-i fură cu desăvârșire somnul. Dar, deși toate aceste amănunte îi reveniau în minte, puterea emoției pe care o resimțea, la reamintirea lor, ajunsese cu timpul mai slabă; fibrele inimei sale erau mai puțin zguduite ca în trecut.

Statornicia, fără răgaz, a durerii, pe care drama de acum trei ani o sădise în sufletul Lorei, era de altfel ușor de înțeles. Nenorocirile se abătuseră pe capul ei una după alta, cu o repeziciune uimitoare, ca niște lovituri pregătite ale soartei. La câteva luni după moartea soțului, Victor Sterescu, frumosul ofițer de cavalerie, călărețul neîntrecut, căzù așa de rău cu calul, pe când voia să sară un obstacol în curtea casarmei, încât a doua zi chiar încetă din viață; își fracturase craniul... Acum și Victor, cuceritorul de inimi, omul care-i zdrobise viața, dormea și dânsul somnul de veci.

Lora văzuse în această tragică întâmplare o pedeapsă dumnezeiască și mintea ei, așa de zguduită, fu impresionată și mai adânc.

Ea simțise pentru tânărul ofițer o patimă nebună din întâiele zile ale cunoștinței. Pentru soțul ei avusese o dragoste liniștită. Amorul ei pentru dânsul era un amestec de prietenie, de obișnuință și de simpatie; niciodată între dânsii nu se întâmplase vreuna din acele ciocniri, care fac să se izbească uneori în chip fatal ființele, în aparență, cele mai blânde, când din adâncul caracterelor răsare deodată câte o nepotrivire temeinică, lăsând apoi urme ce nu se mai șterg; nici o umbră, vreodată, nu le întunecase viața.

În schimb, lângă Victor, Lora își dăduse seama ce este pasiunea adevărată, alcătuită din simțiri neînfrânte, din încordarea ființei întregi spre o gândire și o imagine unică.

Icoana înflăcărată a lui Victor, nu o mai stăpâneă acum; cu toată amintirea zilelor de fericire neasămănată, pe care le petrecuse lângă dânsul, cu tot ecoul cuvintelor de foc care-i răsuna încă în urechi, ca o muzică divină, un sentiment tot atât de puternic, deși cu desăvârșire de altă natură, o făcea pe nesimțite să alunge din mintea ei imaginea ofițerului și să-și țintuiască gândul de imaginea *celuia alt*.

Era mila, era căința, era remușcarea, în luptă cu amintirile iubirii vinovate. Era simțământul greșalei neertate, era cuvântul călcat, era jurământul nesocotit, tot ce era cinstit și curat în Lora, se răzvrătea împotriva păcatului săvârșit, împotriva credinței înșelate, împotriva amorului sperjur. Ce fatalitate oarbă, ce impulziune tainică, ce farmec diabolic o zmulse din brațele soțului iubitor și încrezător, spre a o arunca în patima criminală? Ea n'avusese să se plângă niciodată, de Jorj, un suflet blând, o inimă sinceră și iubitoare; și ea, ea, Lora, fusese singura pricină a morții tragice a acestui om; nu Victor, ci Lora îi străpunsese plămânil cu spada; Victor ținuse arma, dar în realitate, ea singură îl omorise. Și Lora își reamintea cuvânt cu cuvânt și-i răsuna în urechi rostirea fiecărei silabe:

„Piei de dinaintea mea, nelegiuito! tu m'ai ucis... tu m'ai ucis!...”

Și Lora era cuprinsă de o milă nemărginită pentru nenorocita victimă și-și întorcea toată ura și toată revolta de care mai era în stare, împotriva ei însăși, a făr' de legii ce făptuise...

Lora fusese prietină din copilărie cu Jorj; din copilărie încă — familiile lor fiind vecine — o prietinie duioasă îi legase unul de altul; această prietinie, copilărească la început, crescù cu timpul, mai cu seamă după ce Jorj se întoarse dela studii din streinătate; simpatia făcuse loc unei inclinațiuni serioase tocmai în vremea când Jorj o cerù în căsătorie; primii ani ai căsniciei lor trecură așa de liniștiți, vieța lor curgea ca un râu limpede și pacinic, până în ziua nenorocită când făcuse cunoștința lui Victor, în clipa când destinul nemilostiv le îndreptă pașii spre prăpastie.

Cum ar fi vrut Lora să trăiască din nou acele zile senine... cum i se potoleau nervii când izbutea să zboare o clipă cu gândul spre acele zile fericite.

Lora păstrase toate scrisorile soțului; erau în scrinul japonez, un cadou pe care i-l făcuse Jorj la cea dintâi aniversară a căsătoriei lor. De ani de zile, scrisorile dormeau acolo, neatînse, ca într'un sicriu.

Adeseori era ispitită să deschidă sertarul și să recitească scrisorile din vremile de demult, când dânsa nu știa ce este minciuna, ce este înșelăciunea și crima. Lora știa bine că recitindu-le, mila pentru celalalt va crește, remușcarea o va turburà mai greu și că trecutul mai apropiat avea să sufere de această evocare a trecutului îndepărtat.

Câteva zile Lora rămase nedumerită; de două, trei ori, întoarse cheia fără ca să aibe curajul de a trage sertarul. Într'o noapte însă, într'una din acele nopți de nedormire, când mintea-i se luptă cu cruda vedenie, se sculă repede din pat și trase repede sertarul; pachetele de scrisori stăteau nemișcate la locul lor; hârtiile albe se făcuseră galbene; păreau niște cadavre în descompunere.

Lora desfăcù pachetele rând pe rând... Scrisorile din copilărie, pe care i le trimisese Jorj pe când era în liceu, pline de naivitate și duioșie... scrisorile din

Paris, pe care i le trimisese ca student, întipărite de o veselie, de o exuberanță de viață fermecătoare... Scrisorile logodnicului, pline de iluzii și de speranțe, sentimentale și înflăcărâte; scrisorile soțului, afectuoase și respirând un aer de încredere și de siguranță.

Partea cea mai bună din ființa și viața ei îi apărea în aceste scrisori; și omului care-i făurise o astfel de viață, dânsa îi pierduse sufletul și-l îndreptase fără de vreme, spre mormânt.

Și acum, Lora, făcând bilanțul vieții, se întrebă unde fusese adevărata fericire: în afecțiunea dulce și pașnică, în prietenia plină de duiosie a soțului, sau în pasiunea zvăpăiată și tulbure a amantului, în adierea tainică a simpatiei și a încrederii, sau în vijelia trecătoare a dragostei nebune? Dar zilele trecătoare își îndeplineau mereu opera lor: imaginele furtunoase aveau să se estompeze din ce în ce mai mult, iar icoana senină a soțului avea să răsară tot mai luminoasă, în cadrul trecutului. Nu numai mila și remușcarea, nu numai pocăința era s'o atragă către această icoană din ce în ce mai luminoasă, dar cu timpul, în duiosia atâtor lacrimi vărsate, era să-i încolțească din nou în inimă, dragostea pentru cel dispărut, așa cum reînvie o floare uitată și ofilită în umbră, sub picăturile de rouă.

În noaptea aceea Lora nu închise ochii; luă una câte una vechile fotografii ale lui Jorj și le privi îndelung; examină de aproape figura lui fină și simpatice; ochii lui dulci și naivi se uitau par'că, încrezători drept în ochii ei; gura lui surâzătoare par'că voia să-i vorbească ca în vremurile de demult...

Și Lora, ridicând privirea, par'că vede pe Jorj intrând pe ușă, cu pasul liniștit, cu privirea blândă și mângăitoare căutându-o... Ea cercetă unul câte unul obiectele care-i erau familiare și luându-le în mână, le privea cu o atenție încordată.

Aproape o oră rămase pe gânduri, ținând în mână o statueta de bronz la care Jorj ținea foarte mult și care reprezintă pe „Cei doi camarazi”. Și atingând această statueta, i se părea că mâna ei aprinsă, întâlnește degetele reci ale dispărutului... Până înspre ziuă, Lora nu-și despărți gândul de fostul ei soț, ca și cum celalt nici n'ar mai fi existat. Tocmai când se luminează bine afară, Lora putu să adoarmă. Dormi până la amiază, un somn greu și agitat. Cătră seară, puse o rochie neagră, își ascunse fața sub un văl negru, cumpără un coș de crisanteme și spuse birjarului să mână repede la cimitir.

Din când în când porunceă birjarului: mai repede, mai repede, să nu înserăm. Când urcă dealul cimitirului, inima i se bătea cu putere, încât și-o stăpânea cu mâinile ca și cum s'ar fi temut să nu-i spargă pieptul.

La poartă, dă coșul cu flori unui băiat care o ajutase să se coboare din trăsură și-i spuse s'o urmeze.

Clopotele dela biserică încetaseră cântecul lor de jale în momentul când trăsura urcă dealul; în aerul liniștit însă, se resimțeau vibrațiuni din ce în ce mai slabe, care răsunau la urechile Lorei ca o muzică nedeslușită și depărtată.

La ora aceea cimitirul era pustiu; cei din urmă vizitatori plecaseră, alungați de-o ploaie mărunță; o pace adâncă domnea pe aleele brăzdate de morminte. Lora se îndreptă pe aleea principală și apoi o luă la stânga Capelei, spre locul unde era mormântul lui

Jorj. În fața ei, pe vale, Bucureștii își înălțau turnurile de biserici spre cer ca niște brațe uriașe; nici un zgomot, nici o mișcare în orașul desfășurat la nesfârșire... Era împietrit ca și cimitirul.

Între cele două alei din față Lora stătă un moment în nedumerire, apoi apucă repede pe aleea cea largă, grăbindu-și din ce în ce mai mult pașii căci începuse să însereze. Deodată se opri: era mormântul lui Jorj; îl cunoștea bine. Îngenunchiă, după ce aruncă florile albe pe piatra a cărei inscripție era aproape ștearsă, acoperită de praf și de mici crengi uscate. Lacrimi mari îi curgeau din ochi și pieptul i se umflă în prada unei emoții puternice... Rămase astfel mult timp... cu privirea pierdută... cu mintea cufundată în gândiri pioase...

— „Cuconiță, înserează de tot și vântul e cam rece”, îi zise băiatul care o întovărășea.

Lora se deșteptă ca dintr'un vis; se sculă cu greutate în picioare și înainte de-a pleca, voi să mai arunce o privire asupra mormântului lui Jorj. Îndepărtă cu umbrela de pe piatră florile și crengile uscate care, date la o parte, împuținase praful și Lora putu atunci să cetească deslușit inscripția de pe lespede.

Deodată îngălbeni și făcă un pas înapoi, înțelegând într-o clipă fatalitatea destinului. Pe piatră stă scris:

„Acî se odihnește robul lui Dumnezeu, Victor Sterescu, căpitan de cavalerie...”

Solie

*Pe roșii maldăre de foi
Aleargă vântul și suspină
De jalea paltinilor goi,
De trista codrului ruină.*

*Din ramuri lunecă și cad
Ca lacrimi, picurii de ploaie,
Tresar păraele pe vad
Și plopii falnici se 'ncovoai.*

*Pustiul negrelor poteci
Adună glasuri fără nume
Să 'ngroape 'n liniștea-i de veci
Un vis măreț, o 'ntreagă lume...*

*Și tu plutești, sub cer senin,
Pe largul mărilor albastre,
Pe unde-s țărături de rubin
Și norii purpur de pilastre.*

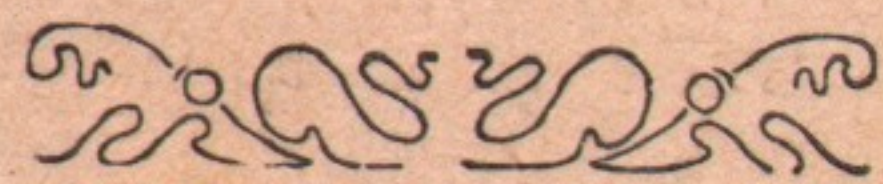
*Cântată 'n viers de lopatari,
Pătrunzi, din farmecele firii,
Cu vraja ochilor tăi mari,
Misterul aprig al iubirii.*

*Și 'n goana dorului aprins
Ș-a mult fugarnicelor clipe,
Gândești că 'n urma ta și-a 'ntins
Uitarea sumbrele-i aripe...*

*Stingher de visu-mi ne 'mplinit
Aș vrea, spre lumile-ți senine,
O veste-anume să-ți trimit,
Și s'o 'nțelegi că-i dela mine...*

*Deasupra 'ntinsului de zări,
Un stol de pasări călătoare
Se 'nșiră 'n albe depărtări
Ca niște slove pe-o scrisoare.*

G. TUTOVEANU

FLOAREA BETULIEI

ROMAN DIN EPOCA ASIRO-BABILONIANĂ

DE: STEFAN LĂZĂR.

TRAD. AUTORIZATĂ DE: ALEXANDRU CIURA

XLI.

- 28 -

Transportarea capului.

Noaptea se aseamăna cu o bucată de mătasă întunecată, împodobită cu nenumărate perle. Stelele străluciau tainice deasupra Esdrelonului.

O taină misterioasă stăpâneă lumea întreagă. Dormiți voi, zeilor? Iudita duce capul lui Holofern...

Ceruirile își revărsau roua asupra pământului liniștit. Sin, zeul strălucit al luminii, vezi tu cine trece prin câmpul înrouat?

Ele trecură prin partea cea mai mare a taberii, căci lumea dormia, sau era amețită de chef. Mai aveau să treacă numai prin tabăra carelor...

Nu adia nici o boare, nu se mișcau nici frunzele, abia se auzia sforăitul cailor..., pe unde treceau ele.

Trecea o umbră albă și una întunecată. ...Caii sforăiau; pe alături treceau îngerii morții, umbra dinainte era vie, iar cea din urmă moartă... și umbra întunecată o călăuzia pe cea albă.

Se strecuraseră deja până în mijlocul taberii. Mergeau pe dibuite, și de-odată se pomeniră în fața soldaților, ce erau rânduiți pentru paza de noapte.

Torțele, cu lumina lor sângeroasă se apropiu tot mai mult de ele...

Cele două umbre se opriră, în învălmășala căruțelor. Lia incremeni. Ce să facă? Unde să fugă? Haina Iuditei e plină de sânge...

Dacă vor fi observate, cum vor explica petele de sânge? Unde să se ascundă? Noapte întunecoasă, întinde-ți vâlul tău negru!

Faclele se apropiu tot mai mult; se deslușiau și vorbele paznicilor. O Adonai, încă nu le observaseră...

Lia privi în jur, îi trecuse frica; era liniștită acum, în primejdia morții, și vicleană ca un șarpe. Luă de mână pe stăpână-sa și o târi cu sine în întunerecul carelor.

Se pitiră la pământ nemișcate, stăpânindu-și și bătăile inimii...

Lumina înspăimântătoare a faclelor era tot mai

aproape. Acum!... Era o tăcere imensă, abia se auzia râsul celor trei paznici.

Se opriră pe-o clipă, înaintea carelor, unul începuse să șopotească; ceilalți râdeau și plecară apoi, ca să facă încunjurul taberei.

Cele două femei se ridicară și strecurându-se pe calea îngustă a taberei, dispărură în noaptea mută și misterioasă.

Nu luară drumul spre fântâni, căci și acolo erau paznici, ci se strecurară pe alături, până ce scăpară de linia paznicilor...

Vânturi ușoare suflau, sărutând cele două umbre... Și în vreme ce umbra albă privia aiurită înainte-i, în noapte, ca și când nici n'ar trăi, umbra întunecată își ridică ochii spre cerul înstelat.

Betulia!

În înălțime întăriturile puternice se conturau în lumina lunii. Ce frumos e! ce îngrozitor! Acolo e libertatea... Acolo e mizeria...

Sufletul fetei se umplu de o bucurie animalică. Râdea în taină spre lună, conducând femeia albă pe cărarea piezișe.

Ducea în aceeași vreme straița neagră, fără să-și dea seama că ducea cu sine o lume: mândria Babilonului și înfrângerea lui...

Se acățară cu pași dibuitori spre înălțimi. Sin, zeul lunii luminează pământul, ca un ochiu înfuriat.

Stelele străluciau blând, numai Sirius, steaua oștirilor, tremură purpurie în depărtările imense, ca un semnal de primejdie...

Olivii înălțimilor le salutau, șopotind melancolic. Lia se oprî, privind în valea Esdrelonului.

Tabăra babiloneană se desprindea întunecată în noaptea cu lumină de lună. Faclele paznicilor se vedeau arzând... Se auzia în înălțime și șueratul fluerilor. Cei din tabără își petreceau în corturile ce se pierdeau pe întinsul câmpiei, fluerile și harfele vestiau gloria, căci încă nu știu nimeni, că două umbre se depărtează spre înălțimi cu straița cea neagră.

Și nimeni nu știu că în zorii zilei vor răsună goaranele în Betulia și îngerul morții se va scobori în valea Esdrelonului...

Căci turma fără păstor piere și se risipește...

Assur!

Baal!

Sin!

Samas!

Ramman!

Nindar!

Și tu înfricoșatule Istar!

Duc capul lui Holofern... duc capul... Oștirile asiro-babilonene au ajuns la declin!

Cele două femei se opriră suspinând. Lia atinse umerii Iuditei; aceasta se cutremură, șoptind în neștire:

„Întru început a creat Dumnezeu cerul și pământul... Pământul era pustiu și gol...”

„Pustiu și gol...” repetă Iudita, și începuse să plângă.

XLII.

Copilul cu părul de aur.

În sinagogă eră gălăgie. Ozia impuse tuturor tăcere, întrebându-l pe Salatiel:

— Ce vrei?

Salatiel eră înfuriat, stăpânit în aceeaș vreme de pornirile mâinii și ale însufletirii. Glasul lui umplea columnele bisericii:

— Voiu strânge la un loc pe toți Betulienii, pe toți cei tineri... cari știu să se însufletească și să moară și încă la noapte, voiu năvăli în valea Esdrelonului.

Se iscă un tumult, în care lacrimile se amestecau cu însufletirea. El își ridică mâna, pentru a liniști tumultul...

— Și dacă nu va veni nimeni, să-l întovărășască pe Salatiel, mă voiu duce singur...

— Mergem cu tine! — urlă mulțimea.

Gotoniel strigă posomorât:

— Tabăra babiloneană are să vă înghită cum înghite marea câteva frunze pribege.

— Ce va fi cu noi, bătrânii? — se jeluî Cabri.

— Ce va fi cu femeile și copiii? — se tângui Ozia; lacrimile îi curgeau în barbă și el își frângea mâinile desnădăjduit.

— Mai este nădejde! — strigă Abialbon.

Eră o tânguire obștească: părinții și mamele plângeau. Boaz eși la iveală:

— Poporul are cuvântul.

— S'auzim! — strigă mulțimea.

Și omul cu părul roș spuse rece, fără ezitare:

— Mâne deschid poarta cetății.

Amuțiră cu toții; unii căzuseră pe gânduri, alții începură să desnădăjduiască. Ozia întrerupse tăcerea:

— Mai facem o încercare, trimitem soli la Holofern...

— Și ne va da grație! — strigă Cabri, cu mare încredere.

— Nu ne va da grație, — zise Achior.

— Nu ne va da grație! — zise și Salatiel. El singur mi-a spus, că nu va agrăția pe nimeni.

Gotoniel declară:

— Voiu merge eu... Acel flagel al lumii, trebuie să aibă inimă...

— Să mergă Sfatul bătrânilor, — opină Hesrai. — Pletele lor cărunte și umilirea lor...

— ...și banii lor... — întrerupse Abialbon.

— ...poate că îi vor înduplecă inima împietrită.

— Să mergă dar Sfatul bătrânilor... — strigă poporul.

— Să mergă îndată! — continuă Salatiel. — Asta e părerea mea... Iar dacă nu ni se dă grație, în decursul nopții ne vom răzbună...

Achior se apropie de el.

— Dacă năvăliți mă duc și eu cu voi. Dacă rămâneți aici, mă străpung singur cu sabia, căci nu voi să ajung pe mâna Asirienilor...

— Murim împreună! — strigă Salatiel, scuturând mâna lui Achior.

— Murim împreună! — răzbătù glasul poporului, ca un ehou înspăimântător.

— Căci e mai bine să mori pe câmpul de luptă, cu moarte eroică, decât să suferi o moarte îndelungată și plină de chinuri. O, eu îi cunosc foarte bine pe asirieni! Ei leagă în obezi pe prizonieri, îi zmulg limba, îi taie fășii din spate, îi scot ochii cu fier înroșit sau îl trag în țapă... Ei nu cunosc mila...

Poporul înspăimântat scoase țipete de groază. Boaz se întoarse spre altar și zise:

— Pregătește-te dar, Sfatul bătrânilor...

În clipa aceea se auzi un țipet, o femeie năvăli spre altar, ținând un copil în brațe.

— Dumnezeule al ceriurilor! — țipă ea. — Îmi moare copilul... Ajutați-mă!

Și căzù, învremece copilul ei trăgea de moarte.

— Ajutați-mă... Dați-mi un picur de apă...

Țipetul ei eră un amestec de durere și nebulie:

— Ajutați-mă... Băiețelul meu...

Și nu o puteau ajuta; un levit luă vasul sfințit, dar și acela eră gol...

Capul copilului căzù într'o parte, femeia îl clătină, țipând:

— Dumnezeule! A murit...

Îl sărută plângând.

— Copilul meu, copilașul meu, îngerașule...

Se târî spre altar și în tăcerea surprizei și a mâhnirei obștești, țipă îngrozitor:

— Dumnezeule... pentruce mi l'ai luat? El eră nevinovat... și doar atâția ticăloși trăiesc până la adânci bătrânețe!...

Ridică băiatul spre luminările sfințite, cu o nădejde nebună. Plângea, râdea, zbierând:

— Dar poate că trăiește!? Uitați-vă la copilașul meu... Ajutați-mă... Mi se rupe inima...

Poporul începù să plângă. Boaz luă copilul din mâna mamei; capul băiatului cu părul de aur atârna rece.

— Duce-ți pe această sărmană femeie... — zise el cătră muerile ce stau aproape, și învremece acestea o scoteau din templu, Boaz se apropie de treptele altarului și puse micul cadavru pe masa de jertfă.

Plângeau cu toții. Ozia își împreună mâinile și zise tremurând, cu o tulburare sălbatecă:

— Doamne, până când îți uiți de noi cu totul, până când îți mai ascunzi fața dinaintea noastră? Ce am păcătuit noi? O pentruce ne pedepsești? Ne-am apropiat cu umilință în fața ta și ți-am adus rugăciuni ferbinți... vai nouă, nu mai putem afla îndurare?

Se aruncă pe treapta altarului:

— Dumnezeule lui Moise, cel bun, prea drept și vecinic, pentruce nu ascuți strigarea noastră? Pentruce nu-ți pleci urechia la suspinul copiilor? Vezi, Doamne, că mititelul a murit...

El se tânguiă cu glas înecat de lacrimi, învremece sinagoga întreagă plângea cu hohot:

— Pământul se prăpădește, Betulia cade... Oastea babilonenilor va năvăli și pădurile sfințite vor fi stropite cu sânge. Sunt osândiți și copiii nevinovați... Mântuește pământul acesta, sfințit de mii de ori prin suferințe... Dumnezeule vecinic, Dotainul se va schimba în cimitir și Asirienii sălbateci vor necinsti multe fete frumoase ale Betuliei!

Glasul lui se înecă; începù să plângă. Plângea și poporul, sfârticându-și hainele, în semn de jale. Nu mai e scăpare... Din naia bisericii răzbătù psalmul trist:

„Ceartă Doamne, pe cei ce se ceartă cu mine și luptă-te, cu cei ce se luptă cu mine...”

Un soldat năvăli în pragul bisericii, glasul lui stident întrerupse stihul al doilea din psalmul 35:

— Bucură-te, Betulie! A sosit Iudita!...

— sfârșitul urmează —

Colecțiile „Cosinzenii“

de pe anul I. și II. se pot comanda dela administrația revistei pentru :: suma de cor. 15.— ::

Abonații noștri noi, cari doresc să aibă revista noastră dela început, le capătă amândouă colecțiile pentru suma de 13 coroane.

Noua lege militară

Din multe legi, ce s'au adus în ciclul parlamentar de acum, una dintre cele mai de seamă e fără îndoială: *legea militară nouă*, care prescrie schimbate în multe privinți legăturile cetățenilor cu armata. Cum fiecare cetățean începând cu 18 ani și până la 42 are strânse legături cu aceasta, — „*Librăria S. Bornemisa*“ a făcut un bun serviciu dând în mână publicului:

Noua lege militară

în traducerea pe înțeles a dlui sublocotenent Al. Hamat. Cine dorește se aște, că *noua lege militară* ce favoruri acoardă, cu ce motive se poate cere serviciul de 10 săptămâni, apoi dreptul de voluntar și altele, aici le găsești pe toate tâlcuite și însoțite de câteva modele de rugare — așa că nu are nevoie să ceară dela unul și dela altul informații cari de multeori sunt greșite, — căci aci le află pe toate.

Cartea costă franco 2 coroane. Se poate comanda la „*Librăria S. Bornemisa*“ în Orăștie.

Depozit românesc

de
PIANE ȘI ARMONIURI
în Sibiiu, str. Cisnădiei 7.

Piane și pianine din cele mai bune fabrici din Austria și Germania, în nuc mat sau poleit, în lemn negru, mahagon, palisandru veritabil. construcțiune modernă, cadru pancerat, agrafe, moderator etc., — se pot cumpăra **cu preț foarte favorabil** în depozitul meu. Transportul și pachetarea sunt **gratuite**. Școalele, reuniunile de cântări și alte instituții culturale primesc favor special.

Armoniuri de școală
bune și solid lucrate.

Rog. sprijinul onoratului public român.

Cu distinsă stimă:

TIMOTEI POPOVICI,

profesor de muzică

Sibiiu—Nagyszeben

Strada Cisnădiei 7.

„Librăria Națională” S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

Cele mai noi
cărți literare!

Dragoslav: Volintirii, nuvele, cor. 1·80
Eftimiu: În temnițele Stam-
bulului ” 0·40
General Al. Cand. Popescu:
Războiul neatârării ” 3·—
A. Lupeanu: De vorbă cu să-
tenii ” 0·70
St. G. Sergent: Amintiri din
războiul dela 1877—78 ” 2·—
Rodica: Carte de bucate ” 3·—
Dr. Grünfeld: Viața sexuală ” 1·—
Dr. Sterian: Cum putem mări
cantitatea de viață ” 1·50
Demetriad: Visul lui Ali ” 2·—

V. Eftimiu: Coșoșul negru . cor. 2·50
A. Cazaban: Între femeie și
pisică, nuvele ” 1·50
E. Lovinescu: Aripa morții,
roman ” 1·80
G. Ionescu-Sisești: „Călător”,
impresii ” 1·50
B. Dumbravă: Pandurul, roman ” 3·—
Locusteanu: Cincizeci figuri
contemporane ” 2·50
Apostolescu: Istoria literaturii
moderne ” 0·20
Ion Agârbicean: Schițe și po-
vestiri ” 2·—

Cele mai noi
cărți literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se esecută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat depozit de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit și de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și recvizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.